

Michael Robotham

Leven of dood

Vertaald door Paul Witte

2015

AMSTERDAM

Voor Isabella

Het bestaan kan schitterend en overrompelend zijn, en dat is meteen de hele tragedie. Zonder schoonheid, liefde of gevaar zou leven bijna eenvoudig zijn.

– Albert Camus

Te zijn of niet te zijn, dat is de kwestie.

– William Shakespeare

Audie Palmer heeft nooit leren zwemmen. Zijn vader nam hem toen hij klein was vaak mee Lake Conroe op om te vissen en vertelde dan altijd dat het gevaarlijk is om goed te kunnen zwemmen omdat het je een misplaatst gevoel van veiligheid geeft. Mensen verdrinken omdat ze denken dat ze heus nog wel met een paar krachtige slagen naar de kust kunnen zwemmen, terwijl zij die zich aan een wrakstuk vastklampen een veel grotere kans hebben te overleven.

‘Dat moet je dus doen,’ zei zijn vader. ‘Je vastklampen, als een patella aan zijn huis.’

‘Een patella?’ vroeg Audie.

Zijn vader dacht even na. ‘Goed dan, klamp je vast als een man met maar één arm die aan een klif hangt en wordt gekieteld.’

‘Ik kan tegen kietelen.’

‘Dat weet ik.’

En zijn vader kietelde hem tot de boot heen en weer schommelde en elke vis in de buurt in een donker holletje was weggeschoten en Audie in zijn broek pieste.

Dat hielden ze erin – niet dat in de broek piesen, maar voorbeelden geven van vastklampen.

‘Je moet je vastklampen als een reusachtige pijlinktvis die een potvis omhelst,’ zei Audie dan bijvoorbeeld. ‘Je moet je vastklampen als een bang katje dat zijn nagels in je sweater slaat,’ antwoordde zijn vader. ‘Je moet je vastklampen als een baby die borstvoeding krijgt van Marilyn Monroe.’

Enzovoort...

Audie denkt, iets na middernacht, op een onverhard weggetje, met liefde terug aan deze vistochtjes, en beseft hoezeer hij zijn vader mist. De maan straalt boven zijn hoofd, vol en wit, en tovert een zilverkleurig spoor op het wateroppervlak van het meer. Hij kan de

overkant niet zien, maar hij weet wel dat die er is. Zijn toekomst ligt aan die verre overkant; aan deze kant zit de dood hem op de hielen.

Koplampen zwaaien een bocht door en winnen snelheid, zijn richting op. Audie duikt de helling naast de weg af, zijn gezicht plat op de grond, zodat het het licht niet reflecteert. De pick-up scheurt voorbij en laat een stofwolk achter die even door de lucht zweeft en dan om hem heen neerdwarrelt; hij voelt het tussen zijn tanden knarsen. Daarna kruipt Audie op handen en voeten door de wirwar van bramen, en sleept de plastic jerrycans achter zich aan. Hij verwacht ieder moment geschreeuw te horen, gevolgd door de veelbetekenende klik waarmee de kogel in de patroonkamer wordt geschoven.

Als hij aan de rand van het meer weer tevoorschijn komt, smeert hij handenvol modder op zijn gezicht en armen. De acht lege jerrycans slaan tegen zijn knieën. Hij heeft ze met stukjes touw en een in repen gescheurd laken aan elkaar gebonden.

Hij trekt zijn schoenen uit, bindt de veters aan elkaar en hangt ze om zijn nek. Daarna knoopt hij de katoenen waszak om zijn middel. Hij heeft wonden van het prikkeldraad aan zijn handen, maar ze bloeden nauwelijks. Hij scheurt zijn t-shirt aan flarden, bindt die om zijn handen en trekt met zijn tanden de knopen aan.

Op de weg boven hem passeren meer voertuigen. Koplampen. Stemmen. Het zal niet lang meer duren voordat de honden komen. Hij waadt het water in, slaat zijn armen om de jerrycans en klemt ze aan zijn borst. Hij begint te trappelen en probeert niet te veel te spetteren zolang hij nog niet ver genoeg van de oever is verwijderd.

Met de sterren als leidraad zwemt hij in een zo recht mogelijke lijn. Choke Canyon Reservoir ligt ongeveer vijfenhalve kilometer verderop. Halverwege ligt een eiland – als hij het tot daar redt.

Terwijl er eerst minuten en vervolgens uren verstrijken, verliest hij ieder gevoel voor tijd. Twee keer kiepert hij om en dreigt hij te verdrinken, tot hij de jerrycans weer strakker tegen zijn borst drukt en terugdraait, zodat hij weer met zijn gezicht boven het water uitsteekt. Een paar jerrycans drijven weg. Eén stoot lek. De verbanden om zijn handen zijn dan allang weggespoeld.

Zijn gedachten drijven af, en de ene na de andere herinnering dient zich aan – aan plekken en mensen, van wie hij sommigen graag

mocht en anderen vreesde. Hij denkt aan zijn jeugd, aan honkballen met zijn broer. Aan een Slurpee die hij dronk met een meisje dat Phoebe Carter heette en bij wie hij, toen hij veertien was, op de achterste rij van de bioscoop zijn hand in haar spierwitte onderbroek mocht steken. Dat gebeurde tijdens *Jurassic Park*, terwijl een T-rex zich tegoed deed aan een op geld beluste advocaat die zich in een mobiel toilet had verstopt.

Veel meer dan dat herinnert Audie zich niet van de film, maar Phoebe Carter leeft wel voort in zijn herinnering. Haar vader was eigenaar van een fabriek waarin batterijen werden gerecycled en reed in een Mercedes door West-Dallas, waar verder iedereen een oud barrel met meer roest dan verf had. Meneer Carter vond het maar niets dat zijn dochter met jongens als Audie omging, maar Phoebe liet zich de wet niet voorschrijven. Waar is ze nu? Getrouwd. Zwanger. Gelukkig. Gescheiden. Twee banen. Geblondeerd haar. Te dik. Kijkt naar Oprah.

Een andere herinnering: zijn moeder zingt 'Skip to my Lou' terwijl ze afwast. Ze verzong er haar eigen teksten bij, over vliegen in de karnemelk en poesjes in de wol. En als zijn vader dan uit de garage kwam, gebruikte hij het afwaswater om de olie en het vuil van zijn handen te wassen.

George Palmer was jaren geleden doodgegaan. Hij was een beer van een vent met handen zo groot als een honkbalhandschoen en een neus vol sproeten, alsof er een wolk zwarte vliegen op was geland. Een knappe kerel. Een gedoemde kerel. Alle mannen in Audies familie stierven jong – bij een ongeluk in de mijnen, een ongeluk met een vrachtwagen, een instorting in de bouw, een methaangas-explosie, een ongeluk in een fabriek. Zijn vaders vader stierf toen een vier meter lange drillboor bij een explosie zeventig meter door de lucht vloog en zijn schedel verbrijzelde. Zijn oom Thomas en achttien andere mannen werden in een ingestorte mijnschacht bedolven. Ze hadden niet eens de moeite genomen om de lichamen naar boven te halen.

Audies vader was erin geslaagd de trend om te buigen en vijfenvijftig te worden. Als truckchauffeur spaarde hij net zo lang tot hij een garage met twee benzinepompen, een werkplaats en een hydraulische

sche lift kon kopen. Gedurende twintig jaar werkte hij zes dagen per week en hielp hij en passant zijn kinderen door hun schooltijd heen – althans, dat zou hem zijn gelukt als Carl een klein beetje meer zijn best had gedaan.

George had de zwaarste en zachtste mannenstem die Audie ooit had gehoord – alsof er grind in een vaatje honing werd rondgedraaid – maar toen de jaren verstreken en zijn bakkebaarden wit werden en de kanker zijn organen begon weg te vreten, was hij steeds minder gaan praten. Audie had de begrafenis niet bijgewoond. Hij was er ook niet tijdens de ziekte. Soms vroeg hij zich af of niet een leven lang roken, maar een gebroken hart de oorzaak was geweest.

Audie draait weer onder water. Het water is warm en een beetje bitter en loopt overal naar binnen – zijn mond, zijn keel en zijn oren. Hij heeft er alles voor over om adem te kunnen halen maar de uitputting trekt hem de diepte in. Zijn benen branden en zijn armen doen pijn, hij gaat de overkant niet halen. Hier eindigt het. Maar dan opent hij zijn ogen en ziet hij een engel in een wit gewaad dat om haar heen deint en golft, alsof ze niet zwemt maar zweeft. Ze spreidt haar armen om hem te omarmen; onder haar doorschijnende jurk is ze naakt. Hij ruikt haar aangename geur. Hij voelt de warmte van haar lichaam tegen het zijne. Haar zachte, gladde huid, haar ogen halfgesloten, haar lippen vaneen, wachtend op een kus.

Dan slaat ze hem hard in het gezicht en zegt: ‘Zwemmen, klootzak!’

Hij werkt zich snakkend naar adem een weg naar het oppervlak en slaagt erin de plastic jerrycans te grijpen voor ze weg zijn gedreven. Zijn borstkas rijst en daalt, en hij proest het water uit zijn mond en neus. Hij hoest. Hij knippert met zijn ogen. Hij concentreert zich. Hij ziet de weerspiegeling van de sterren op het water en het silhouet van de toppen van dode bomen tegen de maan. Dus trapt hij zich weer naar voren en stelt hij zich voor dat de geestverschijning onder water hem volgt als een maan die onder is gegaan.

En dan, uren later, raken zijn voeten rotsen en sleept hij zich aan land en laat hij zich op een smal strandje in het zand vallen en duwt de jerrycans van zich af. De nachtlucht heeft een sterke dierlijke geur, en het land straalt de hitte van de dag uit. Boven het water han-

gen slierten mist die geesten van verdronken vissers zouden kunnen zijn.

Hij draait zich op zijn rug en kijkt hoe de maan verdwijnt achter de wolken die in de diepe ruimte lijken te zweven. Hij sluit zijn ogen en voelt het gewicht van de engel die schrijlings op hem gaat zitten. Ze buigt zich voorover, hij voelt haar adem op zijn wangen, en ze fluistert, haar lippen dicht bij zijn oor: 'Vergeet niet wat je hebt beloofd.'

De sirene loeit. Moss probeert naar zijn droom terug te keren, maar zware schoenen weerklinken luid op de metalen trap, vuisten grijpen de ijzeren reling, het stof trilt op de treden. Het is te vroeg. Het ochtendappel is normaal pas om acht uur. Vanwaar de sirene? De celdeur gaat open; hij wordt met een doffe, metalige klank opzijgeschoven.

Moss opent zijn ogen en kreunt. Hij droomde van zijn vrouw, Crystal, hij heeft een tent in zijn boxershorts. Die doet het nog, denkt hij, en hij weet wat Crystal zou zeggen: ‘Ga je ’m nog gebruiken of wil je er de hele dag naar gaan zitten kijken?’

De gevangenen krijgen het bevel hun cel uit te komen en krabben aan hun navel, pakken hun testikels in de hand, en wrijven zich in de ogen. Sommigen komen gewillig naar buiten, anderen moeten er met een heen en weer zwaaiende knuppel toe worden aangezet. Drie verdiepingen met cellen omsluiten een rechthoekige binnenplaats met een veiligheidsnet erover dat mensen ervan weerhoudt zelfmoord te plegen en voorkomt dat ze over de reling worden gegooid. Onder het plafond loopt een kluwen buizen die gorgelen en kloppen alsof ze door iets duisters worden bezeten.

Moss werkt zich overeind en komt naar buiten. Blootvoets. Hij staat met zijn gezicht naar de muur op het portaal. Hij kreunt. Laat een wind. Hij is groot; halverwege verweekt hij, maar hij heeft stevige schouders dankzij de push-ups en optrekoefeningen die hij tien keer per dag doet. Zijn huid is melkchocoladebruin en zijn ogen lijken te groot voor zijn gezicht, waardoor hij er jonger uitziet dan achtenveertig jaar.

Moss kijkt naar links. Junebug leunt met zijn hoofd tegen de muur; hij probeert rechtop verder te slapen. Over zijn onderarmen en borst danst een wirwar van tatoeages. De voormalige crackverslaafde heeft een smal gezicht en een snorretje met twee

brede vleugels, die tot halverwege zijn wangen zijn getrimd.

‘Wat is er aan de hand?’

Junebug opent zijn ogen. ‘Klinkt als een ontsnapping.’

Moss gluurt de andere kant op. Over de volle lengte van de overloop staan tientallen gevangenen voor hun cel. Iedereen is er nu uit. Niet iedereen. Moss buigt zich naar rechts en probeert in de cel naast die van hem te kijken. De bewakers komen.

‘Audie!’ prevelt hij. ‘Opstaan!’

Stilte.

Vanaf de verdieping boven hen hoort hij een luide stem. Iemand ruziet. Er ontstaat een knokpartij, tot de Ninja Turtles de trap op stormen en erop los slaan.

Moss doet een stapje naar Audies cel. ‘Hé, wakker worden, man!’

Niets.

Hij draait zich om naar Junebug. Ze kijken elkaar aan. Halen hun schouders op.

Moss doet twee stappen naar rechts, zich ervan bewust dat de bewakers hem zouden kunnen zien. Hij kijkt de duisternis van de cel in. Hij ziet het met bouten aan de muur bevestigde metalen bed. De wastafel. De wc. Geen lichaam. Geen lijk.

Boven schreeuwt een bewaker: ‘Iedereen present!’

Onder een tweede stem. ‘Iedereen present!’

De petten met knuppels komen. De gevangenen drukken hun lichaam tegen de muur.

‘Hier!’ schreeuwt een bewaker.

Zware schoenen volgen.

Twee uniformen doorzoeken Audies cel, alsof hij zich ergens zou kunnen hebben verstopt, onder een kussen, of achter zijn deodorant. Moss ziet waarnemend directeur Grayson boven aan de trap verschijnen, zwetend van de klim. Hij is nog vetter dan Albert; zijn pens hangt over zijn glanzende leren riem, andere vetrollen proberen zijn boord te smoren.

Grayson bereikt Audies cel. Hij kijkt naar binnen en zuigt de lucht fluitend tussen zijn lippen door naar binnen. Hij maakt zijn wapenstok los, slaat ermee in de palm van zijn hand en richt zich tot Moss.

‘Waar is Palmer?’

‘Weet ik niet, meneer.’

De wapenstok zwaait naar Moss’ knieholte, en hij gaat neer als een geveld boom. Grayson staat over hem heen gebogen.

‘Wanneer heb je hem voor het laatst gezien?’

Moss aarzelt; hij probeert het zich te herinneren. Het uiteinde van de wapenstok wordt in zijn rechterzij geramd, net onder de ribben. De wereld licht op en dooft voor zijn ogen.

‘Bij het bikken,’ weet hij nog net uit te brengen.

‘Waar is hij nu?’

‘Weet ik niet.’

Er trekt een flikkering over Graysons gezicht. ‘Vergrendel de boel. Ik wil dat hij wordt gevonden.’

‘En het ontbijt?’ vraagt een medewerker.

‘Ze wachten maar.’

Moss wordt zijn cel in gesleurd. De deur gaat dicht. Hij ligt twee uur op zijn brits en luistert naar het trillen en kreunen van het gebouw. Nu zijn ze in de werkplaats. Daarvoor in de wasserij en de bibliotheek.

In de cel naast hem hoort hij Junebug op de muur kloppen. ‘Hé, Moss!’

‘Ja?’

‘Denk je dat hij is weggekomen?’

Moss antwoordt niet.

‘Waarom zou hij dat hebben gedaan, in zijn laatste nacht?’

Moss blijft zwijgen.

‘Ik heb altijd al gezegd dat die zakkenwasser gek is.’

Er komen weer bewakers aan. Junebug loopt terug naar zijn brits. Moss luistert, hij voelt zijn sluitspier open- en dichtgaan. De zware schoenen houden stil voor zijn cel.

‘Overeind komen, jij! Tegen de muur! Benen uit elkaar!’

Ze komen met drie man binnen. Moss’ polsen worden geboeid en vastgemaakt aan een ketting die om zijn middel wordt geslagen, terwijl iemand anders zijn enkels vastmaakt. Hij kan alleen nog schuifelen. Zijn broek staat open, hij heeft geen tijd om hem dicht te doen. Hij moet hem met één hand ophouden. Gevangenen in hun cellen schreeuwen en roepen boodschappen. Moss loopt door bun-

dels zonnestralen en vangt een glimp op van politiewagens die voor de hoofdingang geparkeerd zijn. Op het gepoetste blik reflecteren sterren rood licht.

In de administratievleugel wordt hem te verstaan gegeven dat hij kan gaan zitten. De bewakers links en rechts van hem zeggen niets. Hij bekijkt hun profiel, de pet, de zonnebril en het lichtbruine shirt met de donkerbruine epauletten. Vanuit een vergaderzaal klinken stemmen. Af en toe komt iemand boven de rest uit. De schuld wordt toegewezen. Een regionale zoektocht georganiseerd.

Er wordt eten gebracht. Moss voelt zijn maag samentrekken, en zijn mond vult zich met speeksel. Er gaat weer een uur voorbij. Daarna nog een. Er gaan mensen weg. Moss is aan de beurt. Met korte trippelende stapjes schuifelt hij de kamer in, zijn blik op de vloer. Gevangenisdirecteur Sparkes draagt een donker pak, waarvan het zitvlak er nu al verkreukeld uitziet. Hij is lang, heeft zilvergrijs haar en een lange smalle neus en hij loopt alsof er een boek op zijn hoofd balanceert. Hij geeft de bewakers het teken dat ze een stap naar achteren kunnen doen, en ze nemen hun positie aan weerszijden van de deur in.

Langs een muur staat een tafel vol borden met een halfopgegeten maaltijd van blauwe krab, spareribs, kip, aardappelpuree en een salade. De gegrilde maïskolven hebben zwarte sporen van de grill en glinsteren van de boter. De gevangenisdirecteur pakt een sparerib, zuigt het vlees van het bot en veegt zijn vingers af aan een vochtig doekje.

‘Hoe heet je, knul?’

‘Moss Jeremiah Webster.’

‘Wat is Moss nou weer voor naam?’

‘Hmm, mijn moeder wist niet hoe ze Mozes moest spellen.’

Een van de bewakers lacht. De directeur knijpt in de brug van zijn neus.

‘Heb je honger, Webster? Neem gerust een bordje.’

Moss werpt een blik op het banket. Zijn maag rommelt. ‘Bent u van plan me te executeren, meneer?’

‘Hoe kom je daar nou bij?’

‘Een maaltijd zoals deze zou iemands laatste kunnen zijn.’

‘Je wordt niet geëxecuteerd... Niet op een vrijdag.’

De directeur lacht, maar Moss vindt het niet grappig. Hij heeft zich niet verroerd.

Misschien is het wel vergiftigd. Maar de directeur eet het zelf ook. Misschien weet hij wat hij wel en niet kan eten. Ach, wat kan het ook schelen?

Moss schuifelt naar voren en begint eten op een plastic bord te scheppen – hij vormt een berg van spareribs, krabbenpoten en aardappelpuree en probeert er nog een maïskolf op te leggen. Hij eet met beide handen, over zijn bord heen gebogen. Sparkes pakt nog een sparerib, gaat tegenover hem zitten en kijkt vergenoegd toe hoe Moss van zijn maaltijd geniet.

‘Afpersing, fraude, handel in drugs – je bent opgepakt met marihuana ter waarde van twee miljoen dollar in je bezit.’

‘Het was maar wiet.’

‘En vervolgens sla je in de gevangenis iemand dood.’

Moss geeft geen antwoord.

‘Had hij het verdiend?’

‘Dat vond ik toen wel.’

‘En nu?’

‘Ik zou veel dingen nu anders doen.’

‘Hoe lang is dat geleden?’

‘Vijftien jaar.’

Moss heeft te snel gegeten. Halverwege zijn keel is een stuk vlees blijven steken. Hij slaat met zijn vuist op zijn borst; zijn boeien rammen. De gevangenisdirecteur biedt hem iets te drinken aan. Bang dat ze het hem weer zullen afnemen slaat Moss het volle blikje limonade in één keer achterover. Hij veegt zijn mond af. Boert. Eet verder.

Sparkes heeft de sparerib afgekloven. Hij buigt zich voorover en plant het botje in Moss’ aardappelpuree, waarin het rechtop blijft staan, als een kale vlaggenstok.

‘Laten we bij het begin beginnen. Je bent met Audie Palmer bevriend, klopt dat?’

‘Ik ken hem.’

‘Wanneer heb je hem voor het laatst gezien?’

‘Gisteravond, tijdens het eten.’

‘Je zat naast hem.’

‘Ja, meneer.’

‘Waar hebben jullie het over gehad?’

‘De gebruikelijke dingen.’

De gevangenisdirecteur wacht, zijn ogen uitdrukkelingsloos. Moss voelt dat de boter die op de gegrilde maïskolf zat een filmpje op zijn tong heeft gevormd.

‘Kakkerlakken.’

‘Wat?’

‘We hadden het over de vraag hoe je van de kakkerlakken af komt. Audie vertelde me dat je AmerFresh-tandpasta in de scheuren in de muur moet smeren. Kakkerlakken houden niet van tandpasta. Vraag me niet waarom, maar ze houden er niet van.’

‘Kakkerlakken.’

Moss praat tussen de happen door, hij eet om de puree heen. ‘Ik heb ooit een verhaal gehoord over een vrouw bij wie tijdens haar slaap een kakkerlak in haar oor was gekropen. Die kakkerlak legde er eitjes in, die toen ze uitkwamen in haar hersens kropen. Op een dag was ze dood. De kakkerlakken kropen haar neus uit. Wij voeren oorlog tegen die beesten. Volgens sommige negers moet je scheer-crème gebruiken, maar daarmee kom je de nacht niet door. Amer-Fresh is het best.’

Sparkes staart hem aan. ‘Er zijn geen problemen met ongediertebestrijding in mijn gevangenis.’

‘Ik weet niet of de kakkerlakken daarvan op de hoogte zijn, meneer.’

‘We ontsmetten twee keer per jaar.’

Moss weet alles van de ongediertebestrijding. De bewakers geven de gevangenen het bevel op hun brits te blijven terwijl hun cel wordt besproeid met een of ander giftig ruikend chemisch goedje waarvan iedereen beroerd wordt maar dat op de kakkerlakken geen enkel effect heeft.

‘Wat is er na het eten gebeurd?’ vraagt Sparkes.

‘Toen ben ik naar mijn cel gegaan.’

‘Heb je Palmer nog gezien?’

‘Hij las.’

‘Hij las?’

‘Een boek,’ zegt Moss, voor het geval verdere uitleg gewenst is.

‘Wat voor boek?’

‘Een dik boek. Zonder plaatjes.’

Sparkes ziet er de humor niet van in. ‘Wist jij dat Palmer vandaag vrijgelaten zou worden?’

‘Ja, meneer.’

‘Waarom zou je ontsnappen op de avond voordat je wordt vrijgelaten?’

Moss veegt vet van zijn lippen. ‘Ik heb geen flauw idee.’

‘Je hebt vast wel een vermoeden. Die man heeft tien jaar vastgezet. Nog één dag, en hij is vrij, maar nee, hij ontsnapt. Daarmee is hij een voortvluchtige. Hij zal worden berecht en veroordeeld. De volgende keer kan hij zomaar levenslang krijgen. Dus: waarom?’

Moss weet niet wat hij moet zeggen.

‘Hoor je me, knul?’

‘Ja, meneer.’

‘Vertel me niet dat jij en Audie Palmer géén goede maatjes waren. Laat dat maar uit je hoofd. Ik loop al langer mee, dus doe niet alsof ik achterlijk ben.’

‘Zoveel negers kenden hem.’

‘Je zat... eens even kijken... zeven jaar naast Palmer in een cel? Hij moet iets tegen je gezegd hebben.’

Moss heeft last van oprispingen; hij heeft te snel gegeten. De directeur praat verder. ‘Het is mijn werk gevangenen in de gevangenis te houden tot het federale bestuur zegt dat ze in aanmerking komen voor vrijlating. Meneer Palmer kwam vandaag pas voor vrijlating in aanmerking, maar hij besloot iets eerder weg te gaan. Waarom?’

Moss' schouders gaan omhoog en weer omlaag.

‘Speculeer eens.’

‘Ik weet niet wat dat woord betekent, meneer.’

‘Geef je mening.’

‘Wilt u mijn mening? In dat geval zou ik zeggen dat Audie Palmer zo stom is als het achter eind van een koe om te doen wat hij heeft gedaan.’

Moss zwijgt even en kijkt naar het overgebleven eten op zijn bord. Sparkes haalt een foto uit de binnenzak van zijn jasje en legt hem op tafel. Het is een foto van Audie Palmer, inclusief puppyogen en slappe pony, zo gezond als een glas melk.

‘Wat weet je van die overval op de geldwagen in Dreyfus County?’

‘Niet meer dan wat ik heb gelezen.’

‘Audie Palmer moet het er wel eens over gehad hebben.’

‘Nee, meneer.’

‘En je hebt er nooit naar gevraagd?’

‘Zeker wel. Iedereen vroeg ernaar. Elke bewaker. Elke neger. Elke bezoeker. Familie. Vrienden. Elke klootzak in deze bajes wil weten wat er met het geld is gebeurd.’

Moss hoefde niet te liegen. Er zat niet één man of beest in een gevangenis in Texas die het verhaal van de roof niet kende – niet alleen vanwege het nooit teruggevonden geld, maar ook omdat er die dag vier mensen waren gestorven. Eén persoon wist te ontsnappen. Eén werd gearresteerd.

‘En wat zei Palmer?’

‘Geen woord.’

Sparkes vult zijn wangen met lucht, alsof hij een ballon opblaast, en laat ze dan weer leeglopen.

‘Heb je die jongen daarom helpen ontsnappen? Heeft hij je een deel van het geld beloofd?’

‘Ik heb niemand helpen ontsnappen.’

‘Neem je me in de zeik, knul?’

‘Nee, meneer.’

‘Dus ik moet geloven dat jouw beste vriend uit de gevangenis ontsnapt zonder dat hij jou ook maar iets heeft verteld?’

Moss knikt, en zijn ogen kijken naar de lege lucht boven het hoofd van de directeur.

‘Heeft Audie Palmer een vriendin?’

‘Hij praat in zijn slaap vaak over een meisje, maar ik denk dat zij van lang geleden is.’

‘Familie?’

‘Hij heeft een moeder en een zus.’

‘Iedereen heeft een moeder.’

‘Zij schreef hem regelmatig.’

‘En verder?’

Moss haalt zijn schouders op. Hij vertelt niets wat de directeur niet ook in Audies dossier zou kunnen vinden. Beide mannen weten dat het gesprek niets belangrijks zal opleveren.

Sparkes staat op en ijsbeert; zijn schoenen piepen op het linoleum. Moss moet zijn hoofd heen en weer draaien om hem te kunnen blijven zien.

‘Ik wil dat je goed naar me luistert, Webster. Toen je hier binnenkwam, heb je wat problemen met de discipline gehad, maar die moeilijkheden heb je overwonnen. Je hebt privileges verdient. Daar heb je hard voor gewerkt. Daarom weet ik dat je geweten opspeelt, en daarom ga je mij nu vertellen waar hij naartoe is gegaan.’

Moss kijkt hem onaangedaan aan. De directeur stopt met ijsberen en zet beide handen op de tafel.

‘Vertel eens, Webster, wat denken jullie te bereiken met die zwijgplicht van jullie, van mensen zoals jij? Jullie leven als beesten, jullie denken als beesten, jullie gedragen je als beesten. Uitgekookt. Gewelddadig. Egoïstisch. Jullie stelen van elkaar. Jullie vermoorden elkaar. Jullie doen het met elkaar. Jullie vormen bendes. Wat heeft die zwijgplicht voor nut?’

‘Het is het tweede dat ons bindt,’ antwoordt Moss, die bedenkt dat dit het moment is om zijn mond te houden, maar zijn eigen advies in de wind slaat.

‘En wat is het eerste?’ vraagt de gevangenisdirecteur.

‘Onze haat voor mensen zoals u.’

De directeur gooit de tafel om; borden met eten kletteren op de vloer. Jus en aardappelpuree glijden langs de muur omlaag. De bewakers wachten op het teken. Moss wordt overeind getrokken en de deur uit gewerkt. Hij moet heel snel schuifelen om niet te vallen. Ze slepen hem twee trappen af en zes traliedeuren door die vanaf de andere kant moeten worden geopend. Hij gaat niet terug naar zijn cel. Ze brengen hem naar de afdeling Speciale Behuizing. Eenzame opsluiting. Het hol.

Weer wordt een sleutel in een slot gestoken. De scharnieren piepen nauwelijks. Twee nieuwe bewakers nemen hem over. Moss

krijgt het bevel zich uit te kleden. Schoenen. Broek. Shirt.

‘Waarvoor zit je hier, klootzak?’

Moss antwoordt niet.

‘Hij heeft bij een ontsnapping geholpen,’ zegt de andere bewaker.

‘Dat heb ik niet gedaan, meneer.’

De eerste bewaker gebaart naar Moss’ trouwring. ‘Afdoen.’

Moss kijkt hem met half toegeknepen ogen aan. ‘Volgens de reglementen mag ik hem omhouden.’

‘Afdoen, of ik breek je vingers.’

‘Die ring is het enige wat ik heb.’

Moss sluit zijn vuist. De bewaker slaat hem twee keer met de wapenstok. Er wordt hulp ingeroepen. Ze houden Moss vast en blijven slaan; de klappen klinken merkwaardig dof en zijn natte, opzwelende gezicht drukt verbazing uit. De slagen werken hem tegen de grond, hij gromt en gorgelt bloed, een laars drukt zijn gezicht tegen de vloer die naar schoonmaakmiddel en zweet ruikt. Zijn maag tolt, maar hij houdt de spareribs en de aardappelpuree binnen.

Als het voorbij is, gooien ze hem in een kleine kooi van gevlochten staaldraad. Hij ligt bewegingloos op het beton; er komt een nat geluid uit zijn keel en hij veegt bloed van zijn neus, dat, als hij het tussen zijn vingers heen en weer wrijft, olieachtig aanvoelt. Hij vraagt zich af welke les hij hieruit geacht wordt te trekken.

Dan denkt hij aan Audie Palmer en de zeven miljoen dollar die zoek is. Hij hoopt dat Audie voor het geld is gegaan. Hij hoopt dat hij de rest van zijn leven in Cancun pina colada’s of in Monte Carlo cocktails zit te drinken. Die klootzakken kunnen doodvallen! Een betere wraak dan er goed van leven is er niet.